

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm. Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 33 (556).

Fredagen den 19 augusti 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år:		Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam	kr. 5:—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl.	» 5:—	Öppen kl. 10—5.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modet., månadsuppl.	» 3:—	Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktionssekr.: J. Nordling.	(lös:n:r endast för kompletteringar.)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben	» 3:—				Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.

Louise de la Ramée.

(Ouida).

Det namn, som läses här ofvan, tillhör en författarinna, hvars signatur är bekant öfver hela världen, men hvars person det endast varit ett fåtal förunnadt att närmare lära känna. Ett barn af den mest exklusiva samhällsklass, som existerar, den engelska aristokratien, har hon aldrig lämnat den värld, hvori hon blifvit född, och har varit en bland dess mest romantiska uppenbarelser, till dess hon, gäckad på mången illusion, drog sig tillbaka till sin villa i Dantes och Böcklins stad, Florens, där hon lefver i största tillbakadragenhet.

I miss de la Ramées historia finnas många rosenröda blad, och hon har säkerligen ej så sällan själf stått modell till sina hjältinnor. En af våra mest kända skaldar har berättat den, som skrifver dessa rader, att, då han en gång för många år sedan såg henne i Trouville, han sällan sett en skönare kvinna än Pucks författarinna, där hon ilade fram, dristigt körande sin four-in-hand med cigaretten mellan läpparne och piskan i handen.

Hon var ej gammal, då signaturen Ouida började synas på en och annan kortare novell. Man har mycket undrat, huru denna signatur kommit till — saken är dock enklare än man tror. Hon har nämligen helt enkelt för-enat den andra, tredje och fjärde bokstafven i sitt förnamn med första bokstafven i de och den andra i la — och den stora gåtan är löst.

Hennes arbeten sönderfalla i tvänne vidt skilda grupper: sådana, i hvilka hon skildrar societetslivet, och konstnärsromanerna. Bland de mest bemärkta af de förra äro Strathmore, Under two flags, Moths, Wanda, Lady Hilda och Chandos. Bland de senare Ariadne, hennes kanske förnämsta arbete, vidare Puck, Tricotrin, Pascarel, Signa och om man så vill Two little wooden shoes.

Hvad nu Ariadne beträffar, vill jag stanna några ögonblick vid den, alldenstund den kan sägas vara exponenten af Ouidas snille — att hon har snille försäkras oss med rörande trovärdighet af hennes varma beundrarinna, lilla miss Mary Corelli.

Liksom Axel Klinckowströms mästerliga Sviddag Egilssons saga endast är fullt njutbar för dem, som studerat den nordiska mytologien, så är Ariadne endast skriven för den klassiskt bildade. För den stora allmänheten torde denna underbara bok, denna passionerade lofsång till antiken, till Rom, till konsten, förlora sitt hufvudsakliga intresse. Ariadne själf, denna sällsamma flicka utan motstycke vare sig i lifvet eller i litteraturen, som vandrar till de sju kullarnes stad i tanke att finna den likadan som på Vergilius tid, är en karaktär, så vidt skild från nutidens unga damer som Jan van Beers från Apelles eller Herman Bang från Seneca. — Dock tror jag ej, att man bör beklaga sig häröfver, ty det

Må du i goda dagar
De onda ej förglömma,
Och till de onda må du
De godas minne gömma.

Så skall i lyckans solsken
Ej öfvermodet nå dig
Och i de mulna stunder
Ej missmod nederslå dig.
R. Obermann.

torde vara mycket tvifvelaktigt, om världen skulle vara gladare och bättre, ifall de verkligen liknade henne. De öfriga i denna roman, eller kanske rättare sagdt i detta sorgespel, uppträdande personerna tillhöra äfven med sin smak och sitt skaplynnne en svunnen tid, ehuru de lefva i denna. Filosofer Crispinus, den store Maryx och skurken Hilarion äro alla gengångare från antikens Rom.

Jag tror bestämdt, att det ej skulle skada dem af Sveriges vetgiriga döttrar, som ägna sig åt klassiska språk, om de på lediga stunder toge itu med Ariadne. Kanske dess originella författarinnas entusiasm för »de gamle» äfven i någon mån skulle kunna smitta dem, så att de i ännu högre grad, än nu är fallet, njöto af den odödliga mantuanarens stolta hexametrar eller vännen Horatii ömsom glada, ömsom sorgsna oden.

Innan jag lämnar Ariadne, måste jag citera en sida ur den, måhända den märkligaste Ouida skrifvit, på samma gång den innehåller den vackraste hyllning, som ägnats Avons svan.

»Kan ni läsa Shakespeare? Ni anser Dante vara större; naturligtvis gör ni det, då ni är italienare. Men däri har ni orätt. Dante går aldrig utom sin egen begränsade värld, han fyller det stora, tomma *härefter* med sitt personliga hat och förakt. Han skämmer bort sina vackraste verser genom den oriktiga tanken att smäda en fiende eller att framhäfva sin personliga åsikt i tvistefrågor. Hans evighet är blott en vattenpöl, som sätter honom i stånd att däri dränka de hundar han afskydde. Han var en stor skald — det kan ej nekas — men han står ändå ofantligt långt under Shakespeare. Sympati är skaldens hallstämpel. Snillet bör vara vidtomfattande som himlen och djupt som havet. En instinktlik och snabb samt klar uppfattning, se där dess styrka! Hvilken uppfattning var så utan gräns som Shakespeares? Från ett rubbadt förstånds kval till den älskande jungfruns blyga glädje, från konungens och segervinnarens ärelystnad till bondtölpens och bondfickans klumpiga lustighet — allt uppfattade han, det mänskliga lifvets sublimaste höjd, såväl som dess lägsta dårskap. Häri ligger det underbara hos Shakespeare. Ingen författare har såsom han förstått att ställa sig själf så fullkomligt i skuggan. Och då man betänker hans eget lif, blir detta förhållande så mycket underbarare. Allt, hans härkomst, hans bana och hans lynne, borde hafva gjort honom cynisk och revolutionär, och dock finner man aldrig hos honom ett enda drag af pessimism eller upprorsanda. Att tänka sig, att Shakespeare måste buga och uppträda som en simpel komediant i Leicesters hus! — detta skulle vara nog att gifva en annan man tusen gånger mer galla än Marat ägde. Att med denna gudagåfva i sin själ sitta nöjd under mullbärsträden och se godsherrens Lucy rida förbi i all sin ståt — man kan nästan påstå, att detta skulle förgiftat den helige Johannes sinne. Men aldrig en skynt af spleen eller afund fick insteg hos honom, han hade endast ett snillrikt leende för all uppstyld höghet

och ett makalöst, till alla sig sträckande medlidande, för tyrannen såväl som för slafven, för konungamaktens isolerade ställning såväl som för fattigdomens . . . Häri ligger skälet, hvarför Shakespeare står lika högt öfver Dante, som en af Dantes änglar står öfver jorden.»

Hvad Ouidas världsåskådning beträffar, så är den oftast dyster, liksom ju deras måste vara, som ej kunna tro på det andra lifvet. Hon låter en af sina hjältar utbrista: »Hvar och en af oss står vid randen af detta ändlösa haf, som kallas »tid» och »död», och skapelsens alla hemlighetsfulla, sköna, stumma, majestätiska krafter röra sig omkring oss, men förtälja oss ändock intet. Det är underbart, att vi, ehuru ständigt omgifna af detta fruktansvärda mysterium, kunna tillbringa vårt korta lif så fröjdefullt som vi göra, att vi vid randen af denna hemlighetsfulla strand likväl så mycket kunna tänka på krabban i hummertinan, ålen i sanden, seglet i fjärran, barnet i hemmet.»

Framåtskridandets tidevarf dyrkar hon ej, när hon talar om »generationer, som gjort sig en gud af ångmaskinens hvisselpipa och som dväljas i stora hopar under ett bårtäcke af stenkolsrök och kalla detta — framåtskridande». Som man ser, påminner Ouida till en viss grad om vår von Heidenstam.

Louise de la Ramées alla tendenser äro aristokratiska. Det finns ett ordspråk, som säger: »hvar fågel sjunger helst om sitt eget bo», och i hennes hjältars ådror flyter alltid det blå blodet. Man påminne sig den kalle, hårde lord Strathmore, den svärmske Bertie Cecil, lejonet Grandville de Vigne, grefve de Valdor, typen för ädlingen de l'ancien regime m. fl. Ibland förefaller denna lust att nobilisera en smula barnslig, såsom t. ex. då hon låter skomakaren-filosofen Crispinus härstamma från den patriciska Gens Quintilii.

Eget nog anse de ärevördiga engelska matronorna det högeligen shocking, att de små blåögda misserna läsa Ouida. Det enda af hennes arbeten, som de med oblandade känslor töras sätta i händerna på dem, är »Ett par små träskor», måhända den mest rörande berättelse, som flutit ur någons penna, alltsedan abbé de St. Pierre skref »Paul och Virginie». Orsaken härtill är i första rummet att finna i de ej alldeles felfria representanter, som Ouida tecknat af sitt eget kön. Lady Vanderdecken, Signa och Marion Vavassour and Vaux äro varelsor, hvilka endast genom sitt yttre utgöra någon prydnad för det kön de tillhöra. Å andra sidan har hon dock lämnat världen mäterliga bilder af ädla kvinnotyper i Vere Herbert, miss Molyneux och Beltrans älskade Gladys. — En liten uppriktig miss har dock anförtrott mig, att man — på lediga stunder, förstås — i de engelska fickpensionerna studerar Ouida med ett nit och ett intresse, som söker sin like. Låtom oss hoppas, att de violögda pensionärerna ej bli sämre för det.

Ett af de mest oblandadt sympatiska dragen i Ouidas diktning är hennes kärlek till

djuren, och i flere af sina arbeten har hon ihärdigt sökt bekämpa vivisektionen såsom varande en gagnlös grymhet. Men icke blott teoretiskt, utan äfven praktiskt har hon tagit sig an sina skyddslingars sak genom befrämjande af djurskyddsföreningar och genom utdelande af rundliga belöningar, åt dem, hvilka på ett mera effektivt sätt gjort sig förtjänta om djurens väl. I förnäm tillbakadragenhet — som hon numera lefver — från en värld, som endast skänkte henne ryktbarhet, och från en tid, hvars intressen hon aldrig delat, har Ouida gjort den en smula melankoliska sats till sin, hvilken den riderlige vicomte de Chateaubriand på gamla dagar proklamerade: »Ju mera man lär känna människorna, desto högre lär man sig skatta pudlarna».

Miss de la Ramée dyrkar konsten, icke vetenskapen. För henne är Homeros många gånger större än Newton, Rafaël än Linné. Hon har endast ett hänleende åt vår tids skepticism, dess oafåtliga sträfvan att få fram sanningen på bekostnad af poesien, dikten, legenden. »Ty», säger hon, »den är i större fara att hafva orätt, som förkastar allt, än de människor, hvilka äro så dåraktiga som jag, som älska tro på allt, och då de vandra nya vägar, tänka på de gamla sägnerna.»

Har väl också Gripsholm vunnit på, att forskningen dragit i tvifvelsmål, huruvida det lilla tornrum vi alla sett verkligen varit bebodt af den fjortonde Erik, eller hafva vi blifvit visare, emedan man upplyst oss, att Vilhelm Tell aldrig lefvat, att kung Artur och hans runda bord endast är en vacker myt och att Ossians Fingal och Temora helt enkelt är skrifven af en kaledonisk lärd, hvilken lefde för ett århundrade sedan?

Mari Mihi.

Hafvets gåfva.

Ballad af Rudyard Kipling.

I svepningen barnet låg;
och modern vid bädden höll vakt.
Hennes moder sof, och sjön slog dof
emot stranden med stormens makt.

Men kvinnan skrattade blott.
»I sjön fick min man sin graf.
Och min lille är död. Var tyst!» hon bjöd.
»Hvad mer kan du göra mig, haf?»

Hon satt vid den dödes bädd.
I staken ljuset brann ner.
Hon försökte en gång att sjunga den sång,
som själen att flykta ber.

»Maria,» hon sjöng, »tag mot!
Vid mitt hjärta du hvilat, o själ.»
Och: »Bädd honom red, Maria, som led!»
Hon förmådde ej sjunga: »farväl!»

Från hafvet ett skri nu ljöd.
Kring rutan låg frostig sky.

Och »hör du ej, mor?» hon sade, »jag tror, det är själen, som väntar att fly.»

Hon suckade, gammelmor.
»Vår tacka har kanske fått lam.
Ty jämrar sig väl en liten själ,
som aldrig känt synd och skam?»

»Små fötter, jag höll i hand,
små händer, som smekt mig förr!
Hur skulle de, säg! väl finna sin väg,
hur öppna den tunga dörren?»

De lade ett lakan vid dörren
och bredde ett täcke därpå
att tjäna som sköld mot smuts och mot köld.
Men jämmern fortfor ändå.

Hon lyfte på klinkan ett slag
och sökte i mörkret se.
Hon dörren slog opp mot stormens lopp
att frihet åt själen ge.

Ej skimmer man såg eller sken,
ej våtnad man såg eller hamn.
Och: »Hör du ej mor,» hon sade, »jag tror,
i mörkret man ropar mitt namn.»

Hon suckade, gammelmor.
»Det är sorgen, som gör dig slö.
Nog känna väl vi en tärnas skri
och klagande mäs på sjö.»

»Nej, tärnorna flytt inåt land,
och mäs följer plogen åt.
Hvad jag hörde var ej en fågel, o nej!
O moder! nu hör jag gråt.»

»Ligg stilla, mitt lam, ligg tyst!
Ditt barn kan ej nås af harm.
Det som stör din ro är sorg, vill jag tro,
att tom du finner din arm.»

Hon modern åt sidan sköt.
»I Jungfruns namn jag dig ber.
Att få frid i min själ jag måste, farväl»:
till ropande haf gick hon ner.

Vid bryggan af vågor sköljd,
där tången låg tvinnad som garn,
hon hittade visst, hvad nyss hon mist,
ty hon kom till ett litet barn.

Tillbaka till modern hon gick
med barnet vyssadt i famn.
Men ej föda det tog; hvarken skrek eller log,
fast hon gaf det sin älsklings namn.

Vid barmen låg barnet dödt.
Hennes eget låg hvitt som snö.
Och: »Gud, oss förlåt!» hon sade i gråt,
»i mörkret vi läto det dö.»

Karl August Hagberg.

(Om än ett och annat kunde vara att invända mot nedanstående uppsats, anse vi oss dock böra införa densamma, talangfullt skriven som den är och tydligen sprungen ur ett varmt kännande hjärta. Uppsatsens längd har kräft dess delande; den bör dock helst läsas i ett sammanhang.)

Vår älskade.

En studie af Karin Hallgren.

Det är det manliga släktet, som är »vår älskade», kvinnosläktets älskade.

Ty hur detta släkte än må vara beskaffadt, så har det dock inom sig hvarje kvinnas älskade. Det har inom sig den ende individ af mänskligheten, som har makt att hos henne väcka den starkaste kärlek, hon kan hysa. Det har inom sig den människokamrat, till hvars hjälp hon genom denna kärlek viges och skickliggöres.

Och alla medlemmar af mannens släkte äro på samma sätt som denne ende danade att leda en kvinna till hennes högsta utveckling i godhet och lycka, som är själfuppföringens fröjd, som är kärlek.

Därför känner sig ock hvarje kvinna genom sin älskade fäst vid alla män med ett band af djupare intresse och ömmare välvilja än det, som förenar henne med kvinnorna.

Låt denna naturliga känsla fritt vidga vårt hjärta till kärlek för det manliga släktet i dess helhet, så att vi alla tillsammans och hvar och en för sig med allt större glädje och ifver söka fylla kvinnosläktets uppgift att vara det manliga släktets hjälp! Låt hvarje man för oss alla vara helig och dyrbar, därför att han för någon medlem af vårt eget släkte är eller skall blifva hvad vår älskade är för oss! Hur föraktlig, syndfull och vidrig en man än må förefalla oss, låtom oss dock bemöta honom, som om hans brister vore vår älskades brister! Låtom oss handla så i kraft af vår älskades minne, för den olyckliges egen välfärds skull och för den kärleks skull, med hvilken en kvinna nu älskar honom eller framdeles skall älska honom! Låtom oss komma ihåg, att det manliga släktet är vår älskade!

* * *

Det var ett kvinnohjärta, som i kammarens enslighet utgöt för Gud sin klagan öfver en älskad man. Och in i detta hjärta lyste först det magiska ordet »vår älskade». Det var själfva midsommardagen, den tid, då ljusets värme firar sin seger öfver mörkrets köld.

Det var ett vackert, soligt rum, som med två fönster vette åt Flemminggatan. Det är en bred och fin gata, som sträcker sig i rak linie från den ståtliga Kungsbron ända bort till skogen vid Hummersberg, Hornsberg och Karlberg. Öfverst vid skogen, mot bakgrunden af dessa mörka tallar och himlens ljusa färg, reser sig gatans sista byggnad, det ståtliga folkskolehuset med sin flaggstång. Äfven längre ned på ett par ställen vid gatans sidor finnas vackra, gröna träd. Det är planteringarna vid Paulis parfumeri, vid Grubbens gårde och vid ett par enskilda bostäder. Allt detta gröna sticker så vackert af mot de nya, ståtliga husen, och det ger åt gatan en nobel anstrykning.

Grubbens gårde ligger på gränsen mellan området för de fattigas bostäder och de

mera burgnas. Arbetarne hafva i allmänhet sina hem närmare skogen, under det att de välbärgade bo närmare Kungsbron.

Tre eller fyra gånger alla hvardagar är gatan svart af unga, kraftiga arbetare, som skynda till och ifrån fabrikerne.

I dessa stunder erbjuder Flemminggatan en nästan elektriserande anblick af storstadslif, ett anslående exempel på mänsklighetens nuvarande ståndpunkt i kultur, en inblick i vår tid med dess brådskande id att nå utvecklingens höjder.

I sådana stunder fattas det omtalade rummets invånarinna af en nästan hisnande känsla af undran öfver det manliga släktets förmåga. Allt hvad hon då ser, tyckes henne vittna om mannens öfverlägsenhet öfver kvinnan. Gatans fasta, snöräta linie, med dess hårda yta och dess ljusa kanter af väl tuktade stenar samt med dess konstrika och väl förvarade innandöme af rörledningar, de höga, vackra, bekväma husen, spårvagnarna, telefonträdarna och fabrikerne med deras dånande maskiner — hvilket utflöde af manligt snille och af manlig styrka och arbetsflit är ej allt detta! Allt har mannen uttänkt och frambragt, allt vidmakthåller och utvecklar han. — Den svarta strömmen af unge män, som just nu väller fram öfver gatan, vittnar om, att det är manlig kraft, som drifver allt detta ständigt rastlöst fortsatta arbete till lifvets bekvämlighet och försköning. — Mannen är det ock, som satt i gång och som ännu leder alla de mänsklighetens institutioner till kunskapers spridande och människoviljans förädling, om hvilka folkskolan där borta erinrar henne.

Ja, hon ser, att mannen är kvinnan öfverlägsen, ej mindre till förståndets ljus än till kroppens styrka. Hon ser, att han föfogar öfver krafter, som sträcka sig ända till det för henne ofattbaras oändlighet. Och hon ser det med glädje. I sitt inre böjer hon sig då så villigt och ödmjukt för öfvermänniskans styrka och visdom, nöjd att i sitt hjärta få ägna honom sin hängifna tillit och beundran, en kvinnas varma, afundsria beundran för sin älskade.

På helgdagarna däremot är Flemminggatan ganska tom till fram emot eftermiddagen eller kvällen, då den fylles af alla, som återvända från dagens besök eller från Skansen och andra förlusteställen. Då erbjuder den en annan syn.

Det var just vid den tiden på midsommardagen i år. Den unga kvinnan stod bakom fönstergardinen i sitt rum och betraktade strömmen af de förbipasserande. Det var endast fem minuter hon dröjde på sin post. Men hvad hon under denna korta tid hann se skulle taga lång tid och många spalter att skildra.

Det var egentligen mannen hon studerade. Hon granskade noga hvarje individ af det manliga släktet, som trädde in på och passerade öfver den lilla sträcka af gatan, som hennes blick förmådde omfatta.

Och där nere kommo och gingo män af alla åldrar, från gossen i konfirmationsåren till den stapplande gråhårsmannen.

Och det var, som om nästan hvar och en af dem kläds ut och införats för att fylla sitt nummer i en festrevy. Det var, som om de trädte fram där nere, typerna af det manliga släktets olika åldrar, för att ådagalägga hvad de fleste män anse vara lifvets högsta glädje, och hur de därför fira en glädjefest.

lätta blommorna med de stora, blommor i ax med klotrunda blommor, liljor med tulpanernas rena former.

Vidare ger man ett naturligt utseende åt en bukett genom att så mycket som möjligt bibehålla hvarje blommas naturliga hållning och genom att undvika att blommorna vidröra hvarandra. Hvar och en bör vara skild från sin granne och från det gröna, så att ljuset fritt kan spela mellan dem.

Höjden hos en blomsterkorg skall så mycket som möjligt förminska från midten utåt kanten, dock ej så att minskningen märks. Här och där afbrytes regelbundenheten, om den finns, af en till hälften utsprucken blomma, en knopp eller något grönt, som höjer sig öfver de andra blommorna.

De stora bandrosetterna äro af utmärkt verkan, men valet af färg fordrar en mycket fin smak och en fullkomlig kännedom om de resultat, som ernås genom färgmotsatserna.

Om de följa dessa råd, komma nu snart våra läsarinor att handhafva blommor som en målare sina färger och att ernå sammansättningar, som bära den personliga smakens prägel.

En gräsänklingens pinohistoria.

En grå sommarstämningssbild från 1898.

Af Henrik Wranér.

Den långa, onordiska, skridskoomöjliga vintern släpar sig fram som en snigel, och barnen bli bleka som sillmjölk. Och far skrifer bittida och sent lite här och lite där för att få lite i dem och lite på dem, och mor, hemmets lilla tomte, får de stora, blå ögonen matta och skådar drömande ut öfver den lilla remsa landskap, som syns söderut. Han ser det nog.

Och så får hon bref från gamle far, patriarken i det lilla skånska herdetjället. Och han vill så gärna i sitt lifs höst under sommaren se lilla »Signe Mjölkbabytta» och »Helge Skränflock» nere hos sig. Liksom deras mamma och pappa.

Men si, pappa måste sköta Europas öden i någon tidning, och det kan behövas, sedan Gladstone är död och Bismarck följt honom efter. Så att »när det regnar gröt, har far ingen slef», som det så sant heter.

Men mor? Ja, hon läser och hon funderar.

Och så kommer hon en majkväll och lägger sitt lilla kära hufvud på vänstra sidan af fars väst och så säger hon:

— Du, far, duu?! Tror du inte att det skulle göra ungarne godt att få rusta om i den gamla parken där nere? Duu? Hva?

Och far, som en hel månad »luktat luntan», suckar och säger det stora, viktiga ordet:

— Joho, du lillkäring!

— Men, säger mor, hur ska du, gamle hustryann, kunna reda dig på egen hand?

Och då suckar far en gång till.

Men hur han suckar, så fara de i tidens fullbordan — se, han håller så mycket af den kärningen och de otäcka bytingarna, som gudskelof brås på mor, hvad »synamentet» beträffar, och som således en gång kunna ha hopp att bli lyckligt gifta.

Far har följt dem till Centralen och så går han hem. Det är så märkvärdigt tyst, och han gläder sig öfver att riktigt få vara i fred. I morgon ska inte Helges klackar väcka honom och ingen näsvis pojkarackare komma och dra honom i morrhåren och säga:

— Far, nu har Signe redan varit nere på »rökeriet» och köpt salt kött till frukosten.

Men — är det inte märkvärdigt? Han kan inte somna, farsgubben! Det är så förfärligt tyst!

Och inga små lugna andetag från de nätta järnsängarne! Och inte den fagra bilden af den trogna älsklingen på den spetspryddu kudden i bädden bredvid! Jaha, bevars! Nog är det lugnt, alltid. D'ä säkert.

Hm! Mycket lugnt.

Och eftersom rättorna alltid dansa på bordet, när katten är borta, så tänder han först en lampa och sedan en cigarr, och så lägger han sig och röker — på fullt allvar — röker i sängkammaren. Och känner sig som friherre. Ååh!

Och så tar han några nummer af »Idun» — han hinner ju aldrig annars läsa den riktigt. Men det är ju mors tidning, och han tycker det liksom ändå är som en fläkt af *das ewig-weibliche*, och han lägger dem på mors kudde, där hennes lilla, ofta kyssta mun annars i drömmar småler i nattlig stillhet.

Men inte kan han somna — »Idun» söfver inte. Och så vakna alla minnen. Och klockan slår — timme efter timme. Hon blir 5 — han vakar än. Så stiger han upp och »går ut och går». I många timmar. Ut på landet söder om Skanstull.

Och så går han hem. Kokar kaffe — ty det kan han. Riktigt bra — ifrån sin studenttid. Springer på »magasinet» efter grädde. Här ska festas! Och så billigt här ska lefvas!!! Huspinan »Maja Lisa» har fått permission. Herre Gud! Inte ska här skuras på tre månader! Hurra!!! Tjyfvingen hvad nya potatis ä dyra!

Märkvärdigt att kaffet inte smakar! Men regelrätt är det kokt. Vi ska se i Hagdahl, om vi kunna hitta på något piffigt till frukost! Ja, ja men!

Och han dukar och gör fint. Och ska moja sig.

Hm! Det smakar inte riktigt. Han promenerar och vattnar blommorna, främst Aralian. Ty den man, som under sommaren inte sköter mors blommor, tänker inte riktigt varmt på mor. Så går han på sin tidningsbyrå. Och se'n äter han middag. Och på kvällen träffar han gamle vännen Viktor, som är ungarl och har stått fadder åt lille Helge. Och så talas där om gamla historier och kvällen går. Så är han hemma igen.

Så tyst! Bevars väl!

I kväll är det inte roligt att röka i helgedomen. Ingen sömn i kväll heller! Med ens har han gätans lösning: han saknar det lilla *trippe-trippe-tripp!* Åh! de små gula skorna — som ha väckt honom så tidt och så ofta kommit honom att tappa tråden, då han suttit och diktat — — —

Trippe-trippe-tripp!

Han känner sig som en brottsling. Det var en morgonkvist för två månader se'n. Och Topelius var död och som så många andra skulle far också skriva om honom, och det skulle bli till en ny sommarkostym åt lille »Helge Skränflock» — så långt det räckte. Och han skref, så gåspennan vardt glöddröd. Så kom det:

— *Trippe-trippe-tripp!*

Och den lille sa:

— Hvarför har inte far pussat lille Helge i dag?

Och den störde pennfäktaren sa' otåligt: — Gå ut! Du ser väl far har inte tid. Hör du, mor, du får hålla dem inne, när jag har brådt.

Då gick lille Helge till mor och så sa' han:

— *Du' ä' inte riktigt pappa!*

Och den synen står för enslingen nu, och han ville gråta. Åh, hvad han ska pussa den pojken, när de kommit tillbaka! Hur länge dröjer det? Tre månader!!!

Han släcker. Men somnar inte. Och slumrar han in tio minuter, så drömmer han och vaknar med kallsvett på pannan.

Han är aldeles ensam i det stora huset: alla bo på landet. Alla de 18 familjerna! Om — om — han skulle bli sjuk! Han skulle kunna ligga där och dö — tamburdörren är låst — ingen kan komma in — ingen skulle söka honom. På tidningen skulle de tro, att han fått något förhinder — åh! Hans döda mull skulle kunna ligga där en hel vecka! Mor skulle ingenting ana.

Han skyndar sig att tända — natten är inte längre tyst. Det tisslar och tasslar! Har han i allo fyllt sina förpliktelser? Har han gjort allt hvad han kunnat och bort göra för sina kära? Och så hör han — —.

Trippe-trippe-tripp!

Åh, att inte kunna få gå bort och kyssa den där pojkmunnen! Att det ska vara så långt mellan Stockholm och Skåne! Det borde aldrig finnas annat än små koungariket!

Med ens slår honom en ännu förfärligare tanke än skräcken för att dö ensam — — om — —.

Om någon af hans raringar där nere — —.

Mor, som i så många år väntade på den andra ringen af den fattige skriftställaren — om hon — —

Han springer opp. Han känner det, som om världen vore i färd med att förgås!

Eller någon af de små!

»Mjölkbabyttan», som redan kan så många psalmer och hälften af fars glada student-sånger, redan är mors hjälpreda i hushållet och har räddat en annan sjuåring att bli öfverkörd af en »rockahjulsgumperska», hon, som har lärt lille Helge hans aftonbön — — — —

Eller den lille, som har varit så bråkig, allt sedan han först skådade denna usla planet. Det var han som alltid — — —

Trippe-trippe-tripp!

Han känner med en förlamande klarhet, att om någon af dem skulle gå bort och han ej fått se dem, ej säga dem, att han aldrig kunnat visa dem, hur mycket han älskar dem, så — ja, där vågar han ej tänka tanken ut.

Och så går han till skrifbordet, tar ett af brefkorten och skrifer.

»Mor!

Kom, ty annars kan en själ gå förlorad. Men kom strax!»

Och så kan han få en timmes sömn. I fem minuters portioner.

På morgonen ser han om igen på brefkortet. Funderar. Vandrar med händerna i västhålen. Och när han så tänkt länge på den långa resan och hur väl mor och ungarne behöfde andas landluft, så tog han brefkortet och läste ner det i det lilla skrinet, där han bevarar mors och sina, kanske en smula svärmiska bref från förlöfningstiden. D. v. s. för vår prosaiska ungdom.

öfver liten Karins tillvaro. Hennes pappa dog plötsligt af slag. Det hade hänt i början af februari. Barnet förstod naturligtvis icke att sörja öfver sin förlust. Hvarken mor eller far hade betydtt mycket för henne. Karin var nöjd, om hon blott egde Tusse kvar, och så Fina förstas, som styrde om dagligt bröd.

Fina var en medelålders hyggelig jungfru, som tjänat hos Karins föräldrar alltifrån deras giftermål. Efter barnets födelse hade hon blifvit så godt som allena styrande i de unga makarnes hem.

Fina var icke barnkär i egentlig mening, men hon var en snäll människa, och som Karin var ett stillsamt och fogligt barn, så gick hennes moraliska uppfostran af sig själf.

Fina styrde om mat i rättan tid, såg till att Karins kläder voro hela, förmanade den lilla att vara lydig mot pappa, som hade det så sorgligt, och tyst inne hos mamma, som var så sjuk. Och vid riktigt högtidliga tillfällen rörde hon ihop i fria fantasier de sagor, som den lilla sedan meddelade åt sin fyrbente vän. Detta var allt hvad Fina kunde göra för barnet, och hon anade aldrig att där kunde behövas mer.

Men barnet hungrade efter att få gifva och mottaga kärlek, och där fanns ingen mer än Tusse, som både tog och gaf igen. Var det väl underligt då, om de två blefvo allt för hvarandra?

Efter husfaderns död blef det ännu ödslicare än förut i Karins hem. Det var ingen som kom och gick där mer än doktorn, ty mamma hade genast efter pappas död blifvit sämre. Men doktorn såg med bekymrade blickar på barnet och rådgjorde med Fina. — »Finns det rakt inga anhöriga?» — frågade han — »det är alldeles icke nyttigt för barnet med denna dystra omgifning.»

Då kom Tusse och ställde sig midt emot doktorn och tjöt rakt upp emot honom.

»Jaså, min gosse, håller du med mig?» sade doktorn och böjde sig ned och strök öfver hundens lena huvud.

Tusse viftade med svansen och slickade doktors händer. Det var som om han velat bedja om någonting för sin lilla matmors räkning.

Fina berättade emellertid för doktorn, att familjen icke hade anhöriga på mer än tjuugu mils

omkrets. Frun hade en syster, men hon var gift och hade många barn, så hon kunde nog i alla fall icke göra något för saken.

»Skrif ändå till henne», uppmanade doktorn, »någon måste väl tänka på barnet, som väl snart står utan både far och mor.»

Doktorn spådde sannt. Strax på sommaren dog Karins mamma, och den lilla var ensam i världen med Tusse och trotjänarinnan.

Fina hade skrivit till fru Gullman, Karins moster. Denna hade kommit och varit de sista fjorton dagarne hos sin döende syster. Hon skulle stanna öfver begrafningen också, sedan skulle hon resa och taga liten Karin med sig, medan hennes man skulle komma senare, för att styra om bouppteckning o. d.

Fru Gullman var inne hos systemen både natt och dag under de två veckorna. Det blef ingen tid öfrigt för henne att göra bekantskap med den lilla systerdottern, som tyst och skygg höll sig inne i barnkammaren med Tusse.

Men så snart systemen var död, började fru Gullman sysselsätta sig med barnet, för hvars öfvergifna belägenhet hon ömmade med verklig moderskänsla. Med lugna, milda ord kom hon snart den lilla att öfvervinna sin blyghet, och då mostern begynte intressera sig för dockan, hvilket hittills ingen gjort mer än Tusse, så blef Karin så förtjust, att hon genast förevisade för moster dokkans hela garderob. Tusse hjälpte till som vanligt att plocka fram plaggen ur byråådan.

»Du är allt bra god vän med Tusse», sade fru Gullman småleende.

»Ja då», försäkrade Karin med glänsande ögon. »Men du vill väl följa med mig ändå hem till morbror och kusinerna?»

Karin såg på sin moster, som om hon icke förstått hennes mening.

»Du vet ju att du skall resa med mig, nu då din mamma är död», fortsatte fru Gullman mildt.

Hon förstod att det skulle bli svårt att förbereda barnet på skillemässan från Tusse, men det måste likväl äntligen ske.

Karins blick mörknade.

»Skall inte Tusse följa med då?» frågade hon tvekan.

»Jag hade inte tänkt det.»

Karins läppar darrade. Tusse såg på henne och började plötsligt gnälla.

Leken med dockan var slut. Liten Karin stod orörlig med sänkt blick, färgen vek från hennes kinder. Nu först hade hon fått sorg.

Plötsligt rätade den lilla flickan på sig, som om hon fattat ett beslut. Färgen återvände hastigt och de barnsligt runda kinderna blefvo purpurroda. Karin gick fram och ställde sig framför sin moster. De blå barnågonen höjdes dystra, nästan hotande mot fru Gullman.

»Då reser inte jag heller», sade den lilla med ett allvar i tonen, som kom fru Gullman att studsas.

Hon betänkte sig ett ögonblick. Sedan fortsatte hon helt sakta, i det hon strök med handen öfver Karins ljusa hår:

»Och hvart tänker du då ta vägen?»

»Jag stannar hos Tusse», svarade barnet och nickade högtidligt.

Fru Gullman fann sitt uppdrag svårare än hon väntat.

Senare på dagen rådgjorde fru Gullman bekymrad med Fina, om hur det skulle ställas med hunden. Det skulle ju bli en faslig sorg för barnet att skiljas från den, och fru Gullman kunde omöjligt taga den med sig.

Fina funderade både länge och väl.

»Kanske vore det bäst», sade hon slutligen, »att hunden döddes så snart som möjligt. Sedan det väl var gjort, så —»

Men fru Gullman skakade bekymrad på hufvudet. Hon mindes liten Karins ångestfulla blick, och hon var rädd att bereda det ensamma barnet en ny sorg. (Forts.)

Innehållsförteckning:

Louise de la Ramée (Ouida); af *Mari Mihi*. (Med porträtt.) — *Havets gifva*; ballad af *Rudyard Kipling*. Öfvers. af *K. A. Hagberg*. — *Vår älskade*; af *Karin Hallgren*. — *Binda, binda kransar*. En liten blomsterlekation för Idun af — *U.* — En gräsänklingens pinohistoria; en grå sommarstämningsbild från 1898. Af *Henrik Wrangér*. — En norsk skådespelerskas lif, skildradt af henne själf; ett referat för Idun af *Hellen Lindgren*. (Forts. och slut.) — *Det vackraste* —; af *Adi*. — Ur notisboken. — Teater och musik. — *Trogna vänner*; skiss för Idun af *Ali*. — *Tidsfördrif*.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

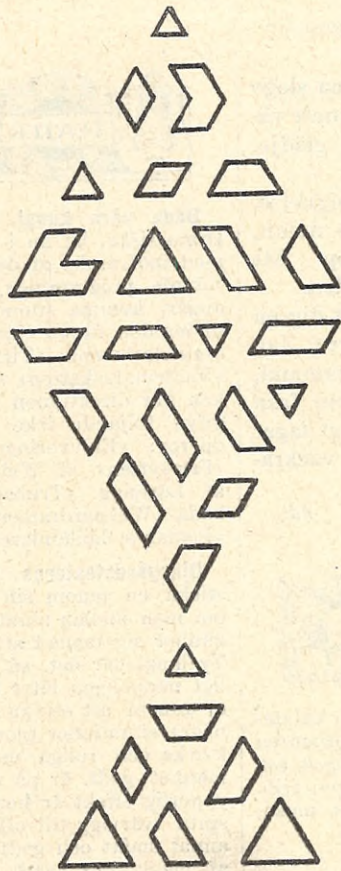
Jag nyttjas kan blott till en sak,
Men samlar alltid mest på vrak;
Man ofta proppar mig så full,
Det syns dock aldrig på mitt hull;
Än är jag tom, ja, rent af tömd,
Står i en vrå och är bortglömd.
När se'n man gör på mig beslag
Och fyller mig med raska tag,
Jag i mig gömmer tankar många
(Som samlats under timmar långa)
Än sorgsna och än glada, fjäder-
lätta;
Med prosa och med poesi man vill
mig mätta,
Men aldrig något godt, gediget jag
får samla,
Blott efter afskrap, vrak och tomhet
famla.
Mitt namn i Idun ofta du har sett
Och då kanhända mulnat eller lett.
Försök nu på, hvad jag i mig kan
ha,
Helt säkert ord så många kan du
af mig ta.

Hvad ofta du till middag fått,
Fast utaf många slag det har be-
stått.
Och så en krydda, som du nog be-
gagnat har

Till mången rätt, så skön och rar.
Hvad böjer människan till jorden
ned?
Hvad plöjer hafvet i dess segelled?
Ett träd med knotig stam och dito
grenar.
Hvarpå om vintern färdas lappar,
renar.
Hvad ger du väl den hund, som
biter
Och dina kläder söndersliter?
Ett nyttigt djur, dock icke af de
lätta.
Och ett, som ej på renlighet tycks
värde sätta.
En fågel svart som natten, kraxande,
Den hör just icke till de lätta fla-
xande.
Hvad ungersvennen fått, då han
med sorg
Hemvänder från den väna möens
borg.
Och söder ut båd' stad och flod.
Hvad kallas den, som är helt frisk
och visar mod?
En nyttigt fågel, fädd af jägarns
bössa,
Och af hvars fjädrar man kan pryda
hatt och mössa.
Hvad jämt förtrampas alla da'r
Och bildas alltid af ett par.
Namn på en gosse och en flicka,
Du gissar strax, det kan ej klicka.
Två platser vackra, sköna,
Där man om sommarn svalka kan
få röna.
En blomma, doftande och skön, af
arter många.
Och hvad man får i banor långa.
En båt med öfverbyggnad stor,
Som länge uppå vattnet for
Med folk och få och djur med klor.
Namn på en mindre, som man ror.
Nog kan du många ord än få af
mig,
Men är jag rädd, jag tröttnar dig,
Jag slutar därför nu helt tvärt,
Fortsätta längre är ej värdt.

Kate.

Mosaik.

Öfvanstående 28 figurer bilda, rätt
sammanfogade, en liksidig triangel.
Moster Lisa.

Vokalförändringsgåta.

Med a är jag verb i infinitiv,
kroppen till nytta, samma verbform

har jag med i, men då mera åt
själén; såväl verb som pronomen
är jag med å, och när med e man
mig kallar, då är jag kvinna. Med
o och med ö är jag namn på stäl-
len, där det allmänna tjänas af
staten.

b-g.

Gåtor och paralleller.

- 1) Hvad kallas den dans i hvilken
de dansande själfva göra musik?
- 2) Hvad är det för likhet mellan
en duellant och en nål?
- 3) Hvilken låt uppfattas aldrig med
öronen?
- 4) Hvad är det för likhet mellan
en såg och ett — lokomotiv?
- 5) Hvad heter den skål, hvilken al-
drig tömmes i botten?
- 6) Hvad är det för likhet mellan
en giktbruten och ett ur?

Moster Lisa.

Lösningar.

Logogryfen: Krönika: rön, ni, kö, örn,
rök, kink, kör, kök, kön, rik.

Iffyllningsgåtan: Gustaf Fröding: 1) ler-
gök, 2) masugn, 3) Jonsjö, 4) doktor, 5)
Armand, 6) treföt, 7) husfru, 8) kålrot, 9)
örnöga, 10) böndag, 11) Medina, 12) and-
nöd, 13) grågås.

Dubbelpokopen: Valuta, Aluta, luta,
spruta, pruta, ruta.

Ördgåtan: Kafferep: kap, ark, fe, far,
ek, rak, eka, par.

Gåtan: R.

Charaden: Purjolök.

